

ІНДИВІДУАЛЬНА МЕТАФОРА В ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ ТА ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ

Кіріченко Д.В., гр. ГРС-30

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. С.М. Руденко
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Мета нашого дослідження – проаналізувати мову періодичних та інтернет-видань з її особливою метафоричною динамікою та дослідити вплив образності газетного слова на пересічного читача.

Метафора (від гр. *metaphora* – перенесення) – найпродуктивніший креативний засіб збагачення мови, вияв мовної економії, що виявляється у використанні знаків однієї концептуальної сфери на позначення іншої, схожої з нею у якомусь відношенні.

Окремим типом є політична метафора, яка лежить на перетині індивідуального світосприйняття та загальноприйнятого, колективного інтерпретування політичних процесів, подій, явищ та особистостей. Дослідники виділяють за цими ознаками 2 групи політичних метафор: 1) статичні, що повністю втратили зв'язок зі словом-оболонкою, нейтральні в емоційно-оцінному плані (*політичні: сценарій, кухня, арена, шахівниця, гра; виборчий марафон, фінансові донори, відмивання коштів, оксамитова революція*); 2) індивідуальні, динамічні, що є проявом високої культури мови журналіста, нестандартності мислення, здатності до самостійної інтерпретації та оцінки політичних подій та явищ, що можна простежити на прикладі тексту статті С. Рахманіна "Глюзія бунту", опублікованої в газеті "Дзеркало тижня. Україна" 04.11.2011, №40

Індивідуальні метафори Сергія Рахманіна відрізняються непередбачуваністю та оказіональністю, самостійністю оцінок політичних реалій: *"броньовані спини", "невтомна косовиця грошей", "лінивий закїс під реформи", "свіжоспечені ватажки", "ледачі небожителі", "зелене уявлення", "богообраність вождів", "кам'яні обличчя беркутів", "втомилися валяти дурня, а дурень усе не валиться"; "реальним виглядав тільки збезцечений паркан..."; "поки настурі готують революцію, наства готується до бунту"* тощо.

Аналіз дослідженого матеріалу дає можливість зробити висновок про те, що, на противагу статичним, на пересічного читача більший емоційний вплив мають індивідуальні, динамічні метафори, що дають можливість побачити подію очима обізнаного з ситуацією фахівця, що на високому рівні володіє українською мовою.

ФОЛЬКЛОРНІ ПЕРЛИНИ СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ

Кіріченко Д.В., гр. ГРС-30

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. С.М. Руденко
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Свого часу теоретичні праці видатних українських фольклористів, представників різних наукових шкіл засвідчили самодостатність української наукової традиції. О.О. Потебня з оптимізмом українського патріота-пророка писав: "І в нас є щось своє, нами і по-нашому зроблене для цивілізації світу; є своє і в науці, і в мистецтві, і в суспільності. Настане час, коли до нас будуть уважно прислухатися і на Заході..." Актуальність нашого дослідження саме і зумовлена тим, що тепер, коли Україна стала незалежною, виникли передумови та об'єктивна наукова потреба для подальшого вивчення незафіксованих на письмі здобутків минулого, зокрема фольклорних текстів різних жанрів. Методологічною основою нашої розвідки стала концепція О.О. Потебні про розгляд мови в контексті культури, неповторність і цінність кожної мови світу, зокрема української, гострий протест проти денационалізації загалом і деукраїнізації зокрема як духовного і душевного розтління, предметом – первісні тексти легенд, зібрані автором цієї розвідки під час польових досліджень на території Зміївського району Харківської області, респондентами стали зміївчани зрілого та похилого віку, сім'ями яких легенди передаються з покоління в покоління в усній формі.

Вивчивши наукові підходи до осмислення та класифікації легенд у світовій фольклористиці, ми встановили таку рубрикацію зафіксованих нами текстів: 1) топонімічні легенди про походження Змієва, озер Лиман та Чайка, села Гайдари; 2) історично-героїчні легенди про Зміївський Миколаївський козацький монастир, Біле озеро, гору Козачу; 3) героїчна легенда про заснування Змієва та про Козачі гори; 4) апокрифічна легенда про чудотворну ікону Богородиці в с. Височинівка; 5) демонологічні легенди Зміївщини про кам'яних баб та про відьом. Створені яскравою, образною українською мовою, тексти легенд відбили якнайтонші нюанси емоційно-когнітивного характеру передавання інформації.

Висновок: дивитися на фольклор як на щось старе і віджиле – примітивний погляд духовного сліпака, обмеженої, денационалізованої особи. Новішого за своєю сутністю мистецтва не було, немає і не може бути. Народ творить безперервно.